

Κροκεάτης Λίθος

LAPIS LACEDAEMONIUS

Το τελευταίο έργο της αρχαιότητας;

Επί Ρωμαϊκής Εποχής, όταν οι “διάσημοι” ήθελαν να διακοσμήσουν τα παλάτια τους, δεν τους αρκούσαν τα μωσαϊκά και τα έργα ζωγραφικής! Μία νέα τεχνοτροπία αναπτύχθηκε με πρωταγωνιστή τον Κροκεάτη Λίθο!



Παγκόσμια καριέρα!

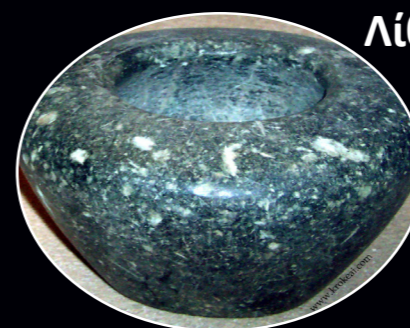
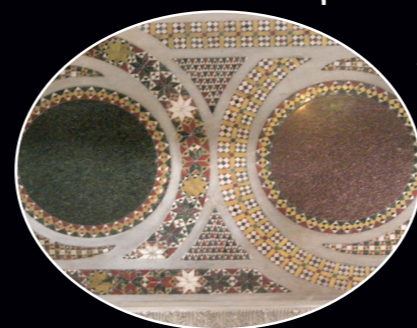
Τι κοινό έχουν οι Μυκήνες, η Κνωσός, η Ακρόπολις των Αθηνών, η Ρόδος, ο τάφος των Τριακοσίων Σπαρτιατών στις Θερμοπύλες, τα χαλάσματα της αρχαίας Πομπηίας, η Αγία Σοφία στην Κωνσταντινούπολη, ο Άγιος Παύλος στο Βατικανό της Ρώμης, ο Άγιος Μάρκος στη Βενετία, ο Καθεδρικός Ναός στο Παλέρμο της Σικελίας, το Αρχαιολογικό Μουσείο Palazzo Massimo στις Βασιλικές του Αγ. Πέτρου και της Παναγίας της Μεγαλόχαρης, η πόλη Trevisano Romano κοντά στη Ρώμη, τα μουσουλμανικά κτίρια στο Κάιρο της Αιγύπτου;

Αποτελούν πολύ σημαντικά πολυτελή κτίσματα, λουτρά, ναούς, μνημεία από την αρχαιότητα και το μεσαίωνα, αλλά κυρίως **όλα διακοσμούνται με τον περίφημο Κροκεάτη**

Λίθο (Lapis Lacedaemonius, Ανδεσίτης, Λάκαινα Λίθος).

Opus sectile

Με Κροκεάτη Λίθο, πέτρες, μάρμαρα, σμαράγδια και γυαλιά, οι Ρωμαίοι διαμόρφωσαν μια ιδιαίτερα δαπανηρή τεχνική διακόσμησης Ρωμαϊκών κτιρίων, ναών και παλατιών. Τοίχοι και δάπεδα σε Opus Sectile, αποτελούνταν από ανομοιόμορφα, μεγάλα κομμάτια λίθων ως μέρος μιας διακοσμητικής απεικόνισης. Σήμερα, τοιχογραφίες και απεικονίσεις φιλοξενούνται στα διασημότερα μουσεία του κόσμου.



Κροκεάτης Λίθος

LAPIS LACEDAEMONIUS

Το μονοπάτι της πολυτέλειας

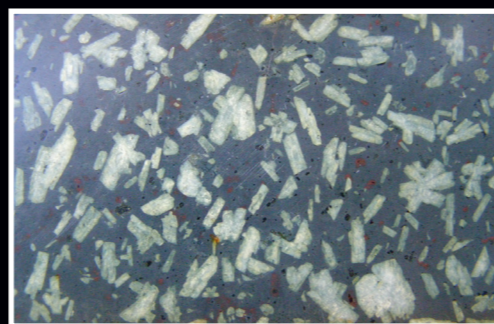
Ο Κροκεάτης Λίθος, υπάρχει σαν πέτρωμα μόνο στην περιοχή των Κροκεών και πουθενά αλλού στον κόσμο.. Ωστόσο, η φήμη του έχει γυρίσει όλο τον κόσμο!!



Πως ν' αντισταθεί κανείς;

Μία ηφαιστειογενής βαθυπράσινη πέτρα με χρυσοπράσινες κηλίδες. Παρά το γεγονός ότι είναι πολύ δύσκολο να την κατεργασθεί κανείς, ήταν περιζήτητη από πολλούς λαούς σε πολλές χώρες, για να συνθέσει με την απaráμιλλη γοητεία της έργα τέχνης που άφησαν εποχή.

Η πλατεία του Αγίου Πέτρου, στο Βατικανό, είναι στρωμένη από πράσινες πέτρες που μεταφέρθηκαν από τις Κροκεές Λακωνίας! Ο κροκεάτης λίθος πρωταγωνιστεί στα σημαντικότερα μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς του ευρωπαϊκού χώρου, από την Αρχαιότητα έως και την Αναγέννηση.



Lapis Lacedaemonius

Η Λακωνία είναι το μοναδικό μέρος του κόσμου που ζεί ο Κροκεάτης. Από την Αρχαιότητα ήταν περιζήτητος, ενώ στη ρωμαϊκή περίοδο η εξόρυξή του αποτελούσε μονοπώλιο των αυτοκρατόρων.

Πιο σκληρός από το γρανίτη

Ο Κροκεάτης Λίθος, είναι 5 φορές πιο σκληρός από το γρανίτη αλλά οι Κρόκες είχαν την υπομονή να τρίβουν τον κροκεάτη με ένα σκληρό ξύλο με άμμο για να λαξευτεί. Σήμερα, συμβατικά εργαλεία των οικοδόμων δεν μπορούν να κόψουν το συγκεκριμένο πέτρωμα.

Ανθρώπινη αλυσίδα

Η μεταφορά του λίθου στα διάφορα μέρη της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας έγινε, κατά πάσα πιθανότητα, μέσω του αρχαίου λιμανιού των Σπαρτιατών στην περιοχή Τρίνησα του δήμου Κροκεών.

Η τοπική παράδοση λέγει ότι οι πέτρες μεταφέρθηκαν από το Ψηφί έως τα Τρίνησα, από χέρι σε χέρι, από μια στρατιά δούλων. Έτσι εξηγείται και το γεγονός ότι περπατώντας την ίδια διαδρομή σήμερα βλέπεις αρκετές πέτρες, σπαρμένες εδώ και κει, από αυτές που έπεφταν από τα χέρια των εργατών.



Οι αρχαίοι

ΥΜΩΝ ΠΡΟΓΟΝΟΙ

μας ξεναγούν στις Κροκεές

Ο Πausanίας, με αφετηρία τη Σπάρτη, παίρνει για μια ακόμα φορά μια κατεύθυνση προς νότον, χωρίς όμως, να επιστρέψει πια... αυτή τη φορά θα γνωρίσει και τις Κροκεές...



Σούπερ λουξ οι Ρωμαϊκές κατοικίες!

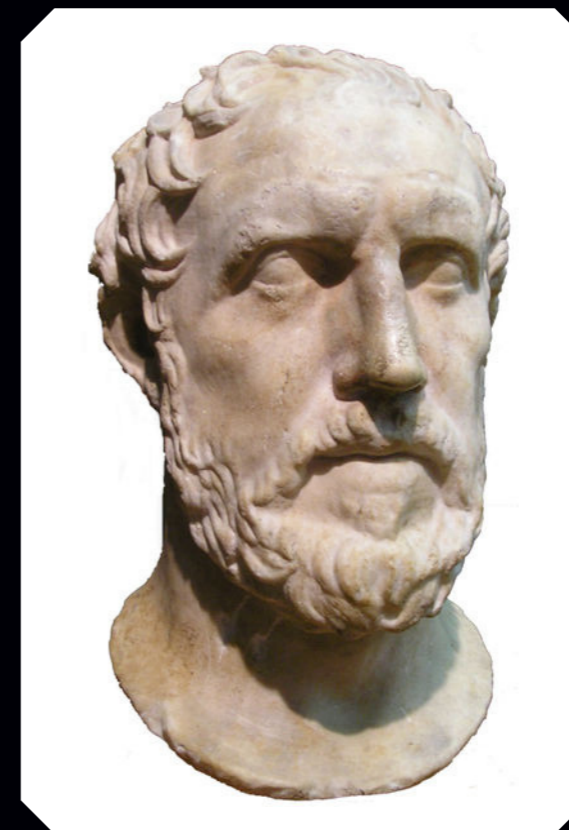
Ο Στράβων, αρχαίος γεωγράφος του 1^{ου} αιώνα, αναφέρεται στο έργο του σε ένα λατομείο που έφτιαξαν οι Ρωμαίοι στον Ταύγετο για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους για πολυτελείς κατοικίες. Πρόκειται για το λατομείο στο Ψιφί και τον πολύτιμο Κροκεάτη Λίθο!

Στολίζει Ιερά των Θεών

Ο Πausanίας, ο μεγάλος περιηγητής της αρχαιότητας, γύρω στο 160 μ.Χ. περνάει από τις Κροκεές. Στα γραπτά του, μας πληροφορεί ότι εδώ υπάρχει λατομείο και εξορύσσεται ένα ασυνεχές πέτρωμα, που δεν το επεξεργάζεται κανείς εύκολα, αλλά επεξεργασμένο, είναι τόσο ωραίο που μπορεί να κοσμήσει ιερά Θεών, ενώ δίνει και ιδιαίτερη ομορφιά σε λουτρά και κρήνες.

Ο Ευρυκλής, λέει ο Πausanίας, έχει διακοσμήσει τα φημισμένα Κορινθιακά λουτρά του με το λίθο μας. Επίσης λέει πως στην είσοδο των Κροκεών υπήρχε άγαλμα του Δία από Κροκεάτη λίθο και ένα χάλκινο άγαλμα στο λατομείο.

Αποκαλύπτοντας κρυμμένους θησαυρούς



Ο γνωστός Πausanίας, ήταν Έλληνας περιηγητής αλλά και γεωγράφος του 2^{ου} αιώνα.

Περιγράφει σε γραπτά του, με ιδιαίτερη λεπτομέρεια την Αρχαία Ελλάδα.

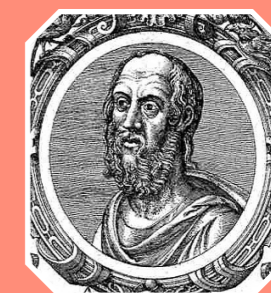
Μας μιλάει για πόλεις και μνημεία, ιεροτελεστίες και έθιμα.. η ακρίβεια των περιγραφών του έχει επιβεβαιωθεί από ανασκαφικά δεδομένα!

Λέγεται πως χωρίς τον Πausanία, τα ερείπια της Ελλάδας θα ήταν ως επί το πλείστον, ένας λαβύρινθος χωρίς ενδείξεις και ένα αίνιγμα χωρίς απάντηση...

«Λακαΐνη λίθω κεκοσμημένος»

Ο Πλίνιος έζησε την εποχή που ο Χριστός άλλαξε τον ρου της ιστορίας.

Ο περίφημος Ρωμαίος φυσικός, φιλόσοφος και ιστοριογράφος, μας κληρονόμησε μια εγκυκλοπαίδεια, τη Φυσική Ιστορία, ενώ στο έργο του αναφέρει ότι έχει δει κάποιο λουτρό διακοσμημένο με τη Λάκαινα Λίθω, τον Κροκεάτη.



ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ

ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

έναν μικρό ναϊσκος...

Ο Άγιος Δημήτριος, φαίνεται πως έχει κερδίσει τη μάχη με το χρόνο, αφού φέτος γιόρτασε τα 724^α γενέθλια του.

Φύλακας της μνήμης



82 χρόνια μετά την πρώτη άλωση της Κωνσταντινούπολης, στις 10 Μαΐου του 1286, χτίζεται ένα βυζαντινό εκκλησάκι, προς τιμήν του Αγίου Δημητρίου....

Ο ναϊσκος αποτελείται από ένα μόνο δωμάτιο, ωστόσο αντέχει πεισματικά στη φθορά του χρόνου και αναζωπυρώνει στις μνήμες τα ιδεώδη του Βυζαντίου. Η στέγη του σχηματίζει ένα σταυρό με μία εγκάρσια καμάρα. Το Άγιο Βήμα, φωτίζεται από δύο μεριές με το δίβολο παράθυρο.

Αλλαγή πορείας

Ο Δημήτριος, από οικογένεια αριστοκρατών, ήταν χιλιάρχος του Ρωμαϊκού στρατού. Στα 22 του βαπτίζεται χριστιανός και κατηχεί τους νέους της Θεσσαλονίκης. Όταν ο Αυτοκράτορας μαθαίνει τα καμώματα του και έτσι ο Δημήτριος καταλήγει στην φυλακή. Εκεί ευλογεί ένα νεαρό Χριστιανό που νίκησε στους τοπικούς αγώνες το Ρωμαίο παλαιστή Λυαίο. Η ήττα του Λυαίου αποτελεί την αφορμή και ο Αυτοκράτορας διατάζει τον θάνατο του Δημητρίου. Τα λείψανα του βρίσκονται σήμερα στα θεμέλια του ομώνυμου ναού στη Θεσσαλονίκη.



Η κληρονομιά

Δεν μας άφησε το όνομά του ο ανώνυμος ζωγράφος των Κροκεών, μας άφησε όμως την τέχνη του. Το ιδιαίτερο λαϊκότροπο ύφος του αποτελεί σημείο αναφοράς για την χρονολόγηση αγιογραφιών σε ναούς του Γερακίου. Ωστόσο, οι αγιογραφίες του ναού προέρχονται από δύο εποχές, τη βυζαντινή και του 18^{ου} αιώνα.

Τα πιάτα των μαστόρων...

Ο ναός διακοσμείται εξωτερικά με κεραμίδια και τούβλα, ωστόσο είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακός ο διάκοσμος, αφού αποτελείται από ρόμβους, ταινίες, πλαίσια και πολύχρωμα πιάτα. Λένε, πως όταν οι μαστόροι τελείωναν το καμπαναριό, εκεί ψηλά τους ανέβαζαν το φαγητό τους γιατί ήταν δύσκολο να ανεβοκατεβαίνουν. Το τελευταίο πιάτο το έχτιζαν για το καλό εκεί ψηλά. Και στον Αη Δημήτρη; Νάγιναν έτσι τα πράγματα;



Οι αρχαίες ΚΡΟΚΕΕΣ

στον ιερό λόφο του Καρνά

Στο Λόφο του Καρνά, το 1500 π.Χ. ήκμασαν οι Αρχαίες Κροκεές!!!
Στον Καρνά ήταν το νεκροταφείο των προϊστορικών Κροκεών καθώς και ιερό του προ-δωρικού θεού Καρνά!



Κάρνος, ο Κριόμορφος Θεός

Ο Κάρνος ο Θεός της γονιμότητας Λακώνων και των Μεσσηνίων, ανήκει στη λατρεία των ζωόμορφων θεοτήτων που προηγήθηκαν των ανθρωπόμορφων.

Στο Λόφο του Καρνά, το 1500 π.Χ., ήκμασαν οι Αρχαίες Κροκεές!!!

Στον Καρνά βρίσκεται το νεκροταφείο των προϊστορικών Κροκεών καθώς και ιερό του προ-δωρικού θεού Καρνά!

Τυχαίο; ... δε νομίζω!!!

Ο Θεός Κάρνος, ταυτίστηκε αργότερα με τον Κάρναιο Απόλλωνα και σύμφωνα με κάποιες θεωρίες, στην Πελοπόννησο εντοπίζεται και η πηγή του Καρναβαλιού...

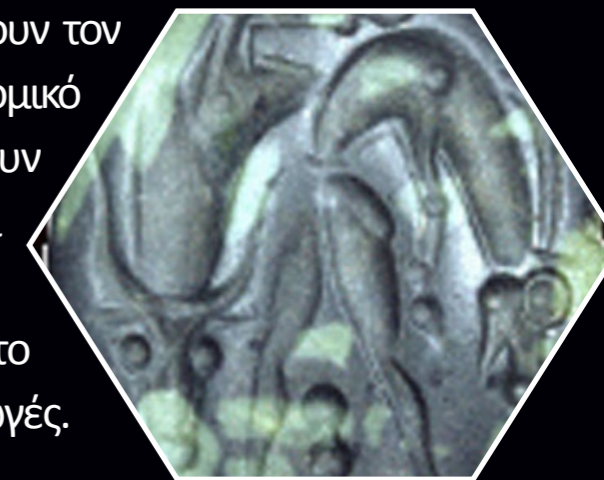


Είναι άραγε τυχαία η παράδοση του Καρναβαλιού στις Κροκεές; Η είναι μήπως τυχαίο που η σάρκα, το κρέας λέγεται στα λατινικά caro και carnarius;; Προηγείται λοιπόν ο Κάρνος με ένα-μηδέν. Τουλάχιστον...

Μια φορά και έναν καιρό..

Πριν πολλά-πολλά χρόνια, εγκαταστάθηκαν στο χωριό Κροκεές οι Μυκηναίοι, ξακουστοί έμποροι του Κροκεάτη Λίθου σε όλο τον κόσμο (τότε). Επειτα όμως ήρθαν οι Δωριείς από το Βορρά και με τα σιδερένια όπλα τους κατέστρεψαν τους εκλεπτυσμένους Μυκηναίους.

Το χωριό μας περνάει στην κατοχή των Σπαρτιατών, οι οποίοι δεν ασχολούνται με πολυτελείς κατασκευές παρά θα χρησιμοποιήσουν τον πολύτιμο λίθο για οικοδομικό υλικό. Μετά, καταφθάνουν οι Ρωμαίοι, οι οποίοι και ξετρελαίνονται με το λίθο, αξιοποιούν το λατομείο στο Ψιφί και αρχίζουν τις εξαγωγές.



Ετσι ταξίδεψε ο Κροκεάτης λίθος και η φήμη των Κροκεών σε όλο τον τότε γνωστό κόσμο.. Μα τα χρόνια περνούν κι ο αρχαίος κόσμος βρίσκεται στο τέλος της διαδρομής του...

Προστάτες των Κροκεών

Σύμφωνα με το μύθο, η Λήδα, από την ένωσή της με τον Δία, γέννησε δυο αβγά. Από το πρώτο γεννήθηκε η Ελένη, ενώ από το δεύτερο δύο δίδυμα αγόρια, οι Διόσκουροι, ο Κάστορας και ο Πολυδεύκης. Οι Σπαρτιάτες τους είχαν σε περίοπτη θέση όσον αφορά τη λατρεία. Επίσης, όταν βαδίζανε να συναντήσουν τον εχθρό τραγουδούσαν έναν παιάνα προς τιμή των Διοσκούρων. Θεωρούνται προστάτες των Κροκεών..



Προσιτή Πολυτέλεια

από την Αρχαιότητα έως την Αναγέννηση

Ο γύρος του κόσμου;

Ο περίφημος Κροκεάτης Λίθος (Lapis Lacedaemonius, Ανδεσίτης, Λάκαινα Λίθος) διακοσμεί πολυτελή κτίσματα, λουτρά, ναούς, μνημεία της αρχαιότητας και του μεσαίωνα σε όλο τον κόσμο!!

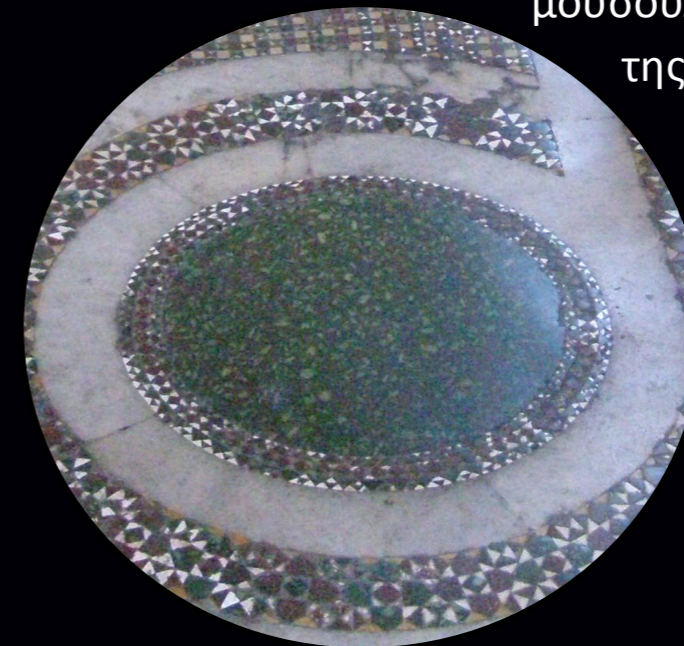
Ακρόπολις Μυκήνες
Ζάκρος Λονδίνο Σικελία

Κροκεές Αίγυπτος

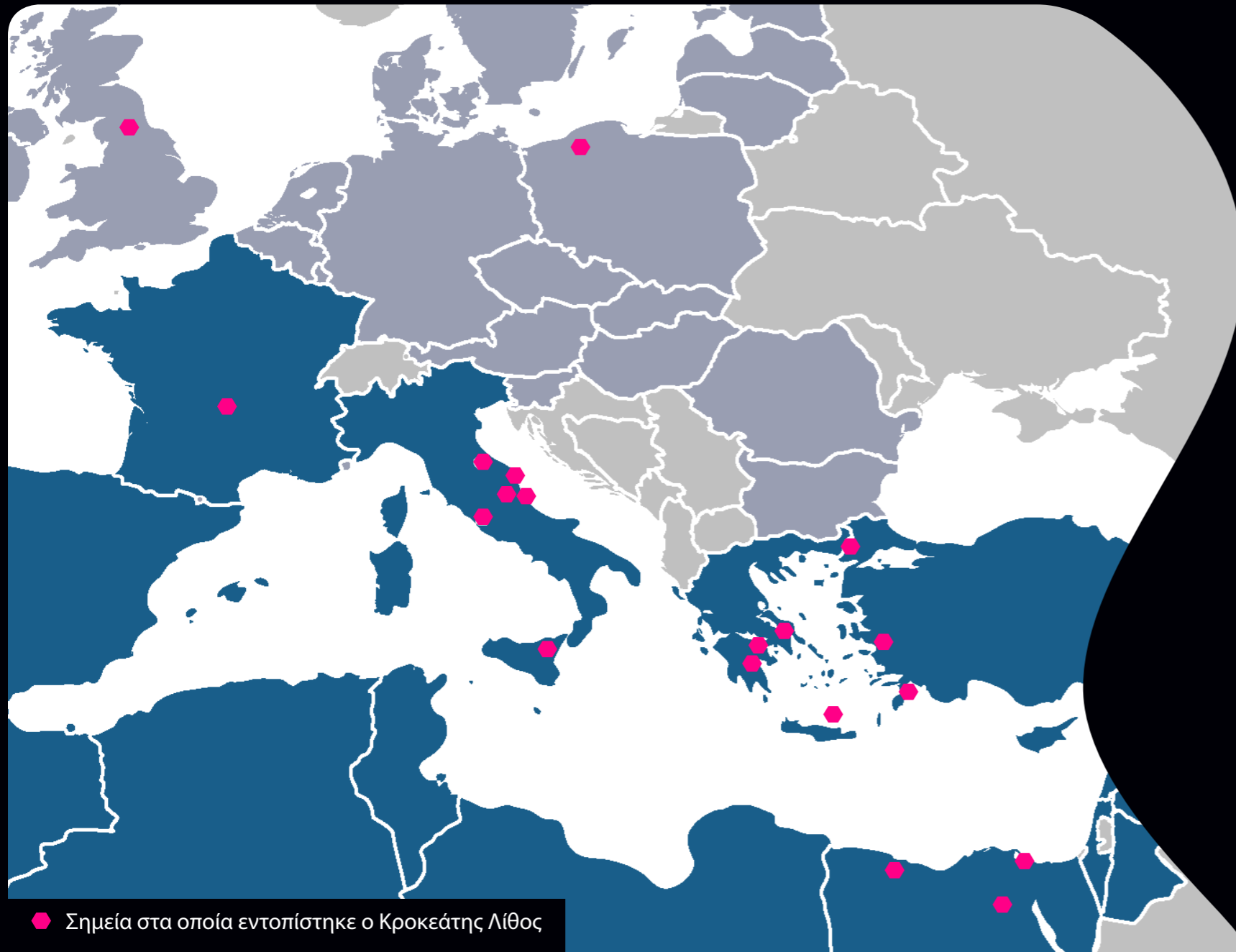
Κυδωνία Ρόδος
Πομπηία Αγία Σοφία
Κνωσσός

Άραγε τι κοινό έχουν τα σημεία στο χάρτη..

τον Κροκεάτη Λίθο! Να λοιπόν τι κοινό έχουν οι Κροκεές, οι Μυκήνες, η Κνωσός, η Ακρόπολις των Αθηνών, η Ρόδος, ο τάφος των Τριακοσίων Σπαρτιατών στις Θερμοπύλες, η αρχαία Πομπηία, η Αγία Σοφία στην Κωνσταντινούπολη, ο Άγιος Παύλος στο Βατικανό της Ρώμης, ο Άγιος Μάρκος στη Βενετία, ο Καθεδρικός Ναός στο Παλέρμο της Σικελίας, το Αρχαιολογικό Μουσείο Palazzo Massimo, η πόλη Trevigano Romano κοντά στη Ρώμη, τα μουσουλμανικά κτίρια στο Κάιρο της Αιγύπτου!!!



Ηράκλεια
Έφεσσος
Πομπηία
Ραβέννα
Ισπανία Αθήνα
Αιγαίο
Κωνσταντινούπολη
Βαφειό



● Σημεία στα οποία εντοπίστηκε ο Κροκεάτης Λίθος



Το παρόν έντυπο χρηματοδοτήθηκε από την Τοπική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων Νομού Λακωνίας, με αφορμή το 56ο Συνέδριο Ομογενών Κροκεατών Αμερικής - Καναδά

Επιμέλεια: Καραμπάσης Δημήτρης, Σχεδιασμός: Καραμπάση Λένα
Κείμενα: Παπαθανασίου Δωροθέα, Καραμπάση Λένα